

ግልጽ ደብዳቤ ለአምባሳደር ብርሃኑ ክበደ ፡ ሎንዶን።

ከምስማኩ ተለላ፤ ሎንዶን። ሰኔ 18 ቅን 2001 ዓ ም።

ክቡር አንባሳደር፡

ጉዳዩ፡ በ እንግሊዝ ፓርላማ በ ኢትዮጵያ ሁኔታ ስለተደረገው ውይይት፤

የኢትዮጵያ ኤንባሲ ለንደን መኖሩን አውቃለሁ፡ ግን የወቅቱ አንባሳደር እርስዎ መሆንዎን ያወቅሁት እረቡ ሰኔ 10 ቀን ለአሜሪካን ራዲዎ በሰጡት ቃለምልልስ ነው። ቃለምልልሱን የሰጡበት ጉዳይ ማክስኛ ሰኔ 9 ቀን 2001 በእንግሊዝ ፓርላማ ውስጥ “የሶስተኛ አለም ትብብር” (THIRD WORLD SOLIDARITY) የሚባለው ሕዝባዊ ስብስብ “ሰባዊ መብት በኢትዮጵያ” በሚል አጠቃላይ እርዕስ በአካሄደው ውይይት ላይ ነበር። ይህን ስብስብ በቅርብ ስለተከታተልኩትና፡ የእርስዎንም ቃለምልልስ በጥምና ስላዳመጥኩት “ሆድና ጀርባ” የሆኑ ጉዳዮችን ስለአስተዋልኩና ዝም ብሎ ማለፍም የተሳከረ ኢንፎርሜሽንን እንደ “እውነት” መቀበል ሆኖ ስለታዩኝ የበኩሌን ግንዛቤ በቅድሚያ ለለንደን ብትን ኢትዮጵያዊ (LONDON DIASPORA) ምንአልባት ስፋ ባለ መልኩ ደግሞ ቃለምልልሱን ለአቀረበው የአሜሪካ ድምጽ ራዲዎ አድማጮች ለማካፈል ነው። እንደርስዎ ላለ ከፍተኛ ባለስልጣን ደብዳቤ ስጽፍ ይህ የመጀመሪያ ጊዜዬ ባይሆንም ግልጽ ደብዳቤ አድርጌ ማቅረቤ በግልጽ ያቀረቡትን ቃለ ምልልስ ለሰሙ ሁሉ ጉዳዩን ለማካፈል እንጅ ከአንድ ዬዲፕሎማሲ ሞያተኛ ጋር አታካራ ለመፍጠር እንዳይሆን እርስዎና አንባቢዎች እንዲረዱልኝ እጠይቃለሁ።

ስብስባው በማን ለምን የት ተዘጋጀ?

እንደርስዎ አባባል ስብስባው የተካሄደው ሳብራ መሐመድ ለምትባል የዛሬ 18/17 አመት ከኢትዮጵያ ለቃ እንድትወጣ (persona non-grata) ለተደረገች ሴት ዕርዳታ እንዲደረግላት ጠይቃ የተዘጋጀ ነው ብለዋል። በተጨማሪም “የሶስተኛ አለም ትብብር” (THIRD WORLD SOLIDARITY) የተባለው ስብስብ አመታዊ የራት ግብዣ በማዘጋጀት ላይ ስለሆነ እሱን ለማስተዋወቅ ነው ብለዋል። ስብስባው የተካሄደው በክፍል ቁጥር 14 ነው፡ ብለውም በእርግጠኛነት ተናግረዋል።

ከብር መጋፋት አይሁንብኝ እንጅ ይህ ያሉት ሁሉ ስህተት ወይም ውሸት ነው። በቦታው የተገኙት የሚታወቁትና የማይታወቁት ሰዎች የነገሩዎት ይህን ከሆን አሳስተዎታል። ስብስባውን ለማቃለል ሆን ብለው እርስዎ ያደረጉት ከሆነ ደግሞ ያለቦታዎ ወርደው ተራ የፕሮፓጋንዳ ስራ እየሰሩ ነው። እንደ እርስዎ ያለ ከፍተኛ ዲፕሎማት እንዲህ አይነቱን ስህተት በእርግጠኛነት በራዲዎ ከመናገሩ በፊት የፕሬስ ሃላፊው ጉዳዩን ከነመረጃው አጣርቶ እንዲአምጣ ማዘዝ ትክክለኛ አካሄድ ነበር። እራሴው አደርገዋለሁ ብለው ከተነሱ ደግሞ ጉዳዩን በቅጡ ማጥናት ያስፈልጋል። የሚአገለግሉት መንግስት (ግንባር ማለት ትክክል ሳይሆን አይቀርም) ከሚወቀስባቸው ብዙ ነገሮች አንዱ በመስረተቤት ፕሮፓጋንዳ ሕዝቡን ማደንቆሩ ነው።ይህ የእርስዎ አቀራረብ ደግሞ ይህን ክስ አጉልቶና አጠናክሮ በተደረጉት ንግግሮችና ለቀረቡት ትችቶችና ክሶች ማጠናከሪያ ሆነ እንጂ መመለሻ አልሆነም።

በመጀመሪያ “ለሶስተኛው አለም ትብብር የሁሉ ፓርቲዎች የፓርላማ ቡድን (All-Party Parliamentary Group on Third World Solidarity) አላማው ከታዳጊ አገሮች ሕዝቦች ጋር ትብብርን ለማዳበር፡ በዲፕሎማቲክ ሥራ ስላምን ለማጠናከር፡ በተጨማሪም ስብአዊ መብትን ሠላምንና ትክክለኛ ፍርድ እንዲስፋፋ ለማድረግ እንደሆነ መቻቻዎ ደንቡ ይዘረዝራል። የወቅቱ ሊቀመንበር ዴቪድ አንደርስን ናቸው።

“የሶስተኛ አለም ትብብር” (THIRD WORLD SOLIDARITY) የሚባለው ሕዝባዊ ስብስብ ደግሞ በፖለቲካ እንቅስቃሴና በምሁሮች የተቋቋመ፡ አላማው ለስላም፡ ለመቻቻል፡ ግጭቶችን በውይይትና በዲፕሎማሲ ለመፍታት ጥረት የሚአደርግ የሲቢክ ማህበር ነው። በአሁኑ ጊዜ ሊቀ መንበሩ ካውንስለር ሙሽታክ ላቫሪ ናቸው።

እነኚህ ሁለት ድርጅቶች አጠቃላይ አላማቸው ተመሳሳይ የሆነ በአደረጃጀታቸው ግን አንዱ ከሌላው ነፃ ሆነው የተቋቋሙ ናቸው። ከዚህ በመነሳት የመደጋገፍ አካሄድ አላቸው። በተለይ “የፓርላማው ስብስብ”፡ “የሶስተኛ አለም ትብብር” ስብስብን በልዩ ልዩ መንገድ ይረዳል። ከዚህ አንዱ በእንግሊዝ ፓርላማ ህንጻ የሰብስባ ክፍል እንዲአገኙ መርዳት ነው።

እንግዲህ በእንግሊዝ ፓርላማ ህንጻ ኢትዮጵያን አስመልክቶ የተደረገውን ስብሰባ ያዘጋጀው “የሶስተኛ አለም ትብብር” (THIRD WORLD SOLIDARITY) ሲሆን፡ የፓርላማው ቡድን ደግሞ ባለው የትብብር አካሄድ የመስብስቢያ ቦታውን ይዞአል። እንደ እስፖንሰር ደግሞ “ለሶስተኛው አለም ትብብር የሁሉ ፓርቲዎች የፓርላማ ቡድን” ሊቀ መንበር ዴቪድ አንደርሰን ስብሰባውን በሊቀ መንበርነት ከፍተዋል።

“የሶስተኛ አለም ትብብር” (THIRD WORLD SOLIDARITY) የሚባለው ሕዝባዊ ስብሰብ አባል ሆነው የሚሰሩ ኢትዮጵያውያን ስደተኞችና በትውልድ ኢትዮጵያውያን በዜግነት ግን እንግሊዝ የሆኑ ስዎች አሉ። ከነዚህ አንዱ ለረጅም ጊዜ አባል ሆነው የቆዩት ወ/ሮ ሳብራ መሐምድ ናቸው። ኢትዮጵያን በሚመለከት ወይም እንዲደረግ ለረጅም ጊዜ ሲሞክሩ የኖሩ ኢትዮጵያውያን ናቸው። በመጨረሻም ስምምነት ተደርሶ ኢትዮጵያውያን ስደተኞች ያካተተ ኮሚቴ ተቋቋሞ የማክሰኞ ሰኔ 9 ቀን ስብሰባ እንዲጠራ አድርጎአል። የስብሰባው ዋና አላማ በ3 ዋና ጉዳዮች ላይ ጥናቶች/ንግግሮች ቀርበው ውይይት እንዲካሄድ ነው። በስምምነት የተመረጡት አርእስቶች ነኛ/ ጆናሳይድ፡ 2ኛ/ የሰብአዊ መብት መጣስ በኢትዮጵያ፡ 3ኛ/ ምርጫና ዲሞክራሲ በኢትዮጵያ፤ ሲሆኑ፡ የቀረቡትም ንግግሮች ከሞላ ጎደል ይህን ያጠቃለሉ ነበር።

የስብሰባው አጠራር በድህረ ገጽ በኢማልና በራዲዎ ስለሆነ ለማንም ክፍት የሆነ፡ ልዩ መጥሪያና የመግቢያ ወረቀት የማያስፈልገው ነጻ ስብሰባ ነበር። ከኤንባሲ የመጡት ስዎች ሲገቡ ማንም የጠይቃቸው የለም። ተስብሳቢው ወደ ፓርላማው ሲገባ ፎቶግራፍ እየተነሳ ምስሉን በአንገቱ እንዲያጠለጥል ከመደረጉ በስተቀር መታወቂያ እንኳን አይጠይቅም ነበር። ለስብሰባው መጀመሪያ የተያዘው ክፍል ቁጥር 14 ሲሆን በቀኑ ግን የስው ቁጥር ከተገመተው በላይ ስለሆነ (ሁለት መቶ ያህል ስው ነበር) ወደ ትልቁ መስብስቢያ አዳራሽ (The Grand Meeting Room) ተዛውሮአል።

በንግግርዎት እየደጋገሙ ጥሪ አልተደረገልንም እያሉ ያቀረቡት ስምታ መስረተ ቢስ ነው። እንዲያው ኢትዮጵያን በሚመለከት በሚደረጉ ስብሰባዎች ሁሉ ለኤንባሲ የተለዩ ጥሪ መደረግ አለበት ብለው ያስባሉ መስል። ምንክልባት በርስዎ እይታ ሁሉም ስብሰባ እንደ ብሪቲሽ-ኢትዮጵያ የሁሉም ፓርቲዎች ስብሰባ እየመስለዎት ከሆነ አሁንም ስህተት ነው። የዚህም ሁኔታ ጠሪና ተጠሪ የራሱ አካሄድ አለው። የብሪቲሽ-ኢትዮጵያ የሁሉም ፓርቲዎች ስብሰባ በአላማ ያስቀመጣቸው 2 ነገሮች ሲሆኑ አንዱ በእንግሊዝና በኢትዮጵያ ያሉትን የፓርላማ ተመራጮች ማገናኘት፡ ሁለተኛ ደግሞ በሁለቱ ሕዝቦች መካከል መቀራረብ እንዲኖር መጣር ነው። እስካሁን የሚታዩው የፓርላማ ተመራጮች ማገናኘት እንጂ የሕዝቦች አይደለም። በዚህም ግንኙነት ሕዝብና የሕዝብ ወገን የሆኑ ሁሉ እኛም ካልተገኘን አይሉም። ግንኙነቱ የተመራጮች ነውና። እንግዲህ የአዲስ አበባን ፓርላማ ስዎችን ተመራጭ ብለን ከወሰድናቸው ነው። እኛም ውጭ ያለው ጠጂ እና ዶሮ ወጥ ከአዲስ አበባ ትጭኖ መጥቶ በእንግሊዝ ፓርላማ ግብዣው ሲተረፈረፍ ጋብዙን አንልም ልካችን እናውቃለንና። እኛ ስደተኞች ነን። ልኩን የማይወቅ እርስዎ የሚወክሉት መንግስት ነው። ላሰረዳ። በአንድ በኩል ተራብን ምግብ እርዱን እየተባለ በሌላ በኩል ደግሞ አገራቸው ድረስ ምግብና መጠጥ ተሽከማችሁ መጥታችሁ በእንግሊዝ ፓርላማ ብሉልን ጠጡልን ትላላችሁ። ይህም የሚሆነው በስልጣን ላይ ያለው ግንባር ስብሰባ በፓርላማ መልክ ያስቀመጣቸውን ስዎች ክብረ ሞገስ ለማላበስና እንደ ፓርላማ ተቀባይነት እንዳለው ለኢትዮጵያ ሕዝብ ለማሳዩት እንጅ እውነት የአቻ ግንኙነት ሆኖ አይደለም። የእንግሊዝ መንግስት እኮ በመንግስታት አመዳደብ፤ ያለውን የኢትዮጵያ መንግስት ሲደለድል “ተሰባሪ መንግስት” (Fragile State) በሚል ክፍል ነው ያስቀመጠው። ስለሆነም መጠራት መጋቢት ወዘት ትርጉም ሊኖረው የሚችለው አቻ ለአቻ ሲሆን ነው። ስለሆነም ስደተኛው ኢትዮጵያዊ ኤንባሲን አልጋበዘም ብለው እንደ ስህተት ብቻ ሳይሆን እንደ ጥፋት ከቆጠሩት መስረታዊ ችግር አለ ማለት ነው። ላስታውስዎትና በቅርቡ ለንደን ኤንባሲ በረከት ስምደን ሊስሙ የመጡትን ጥቂት ስደተኞች አትገቡም ብላችሁ በፖሊስ አስከለከላችሁአቸው። እንደ ሌላው ሁሉ ነገር መጋቢት አለመጋቢትን እንደፈለጋችሁ መጠቀም ትፈልጋላችሁ። አይቻልም። በቃ። የእናንተ አካሄድ ዲያስፖራውን ብቻ ሳይሆን ህዝብን በአብዛኛው አንገፍግፎታል። በቃኝ ብሎአል።

ይህ ሁሉ ሲባል ደግሞ ኤንባሲው እርስዎ እንደሚሉት አልተጠራሁም ብሎ ተስብሰቦ አልተቀመጠም። ዝቅተኛ ጆሌዎቹን ልኮ ወሬ ሲአስለቅም እንድንበር በስብሰባው ላይ ይተገለጠ ሁኔታ ነበር። ስዎቹ ተነስታችሁ ተናገሩ ቢባሉ በጅ አላሉም። ከሁሉም ወገን አይደለሁም የሚል አንድ ስደተኛ ተነስቶ አዳራሹን በእርምጃ እየማተረ እርስዎ እንደተናገሩት ስብሰባው ሚዛን የጎደለው ነው ሲል በትቢት ተወጥሮ ተናግሮአል። ሌላ ነጥብ ስላልነበረው ይህንኑ የሚዘን ጉዳይ እየደጋገመ በመናገሩ አጠገቡ የነበሩ ወጣት ሴቶች በቃህ ቁጩ በል ሲሉት ተደምጠዋል። አንዱ ወጣት የሰውዬው አነጋገርና ሁኔታ ስለአናደዳት ስቅለቅ ብላ ስታለቅስ በአካባቢው የነበሩት ስዎች በሰውዬው አባባል ተቃውሞአቸውን ገልጸዋል። ክቡር አምባሳደር ይህን ሁኔታ ነው ስውዬውን ሊደበድቡት ተነሱ

፤ ቆዩት ብለው ደግሞ ደበደቡት፤ ብለው የተናገሩት ውሸት ነው። ያስገምታል። እንድዚህ አይነት የውሸት ክስ ከአንድ ከፍተኛ ዲፕሎማት የሚጠበቅ አይደለም። ያሳዝናል።

አይጋ ፎረም የሚባለው የወያኔ የውጭ ፕሮፓጋንዳ ክፍል ደግሞ ይህንኑ ስብስባ አስመልክቶ ፈላጊነት በሚል አርእስት በአዎጣው አጭር የፕሮፓጋንዳ ጽሁፍ የሚጠላቸውን ስዎች ለመስደብ ተጠቀመበት እንጂ የጻፈው አንድም እውነት የለበትም። ተናገረ የሚለው ስውና የለጠፈው ፎቶግራፍ የተጭበረበረ ነው። ሌላም የጨመረው ሁሉ ውሸት ነው። ይህ አይነት “የቦሬ ወለደ” ወሬ በጠባብ የወያኔ ተባባሪዎች ሲነገር ይህ የመጀመሪያ አይደለም። ይህ ሕሊናና ሞራል የሌለው ስብስብ ቢመክሩትም ስለማይስማ መሞከሩ አጉል ድካም ነው። ወደፊት ግን መከራ ይመክረዋል።

ክቡር አምባሳደር፤ ስደተኛው ኢትዮጵያዊ ሆነ በአገር ያለው የሙብቱ መጣስ ጉዳይ ቅጥያጣ እጅግ ከመጠን ያለፈ ለመሆኑ ነጋሪ አያስፈልገውም። የግፉ ስለባ ያልሆኑ ስዎችና የግፍ አድራጊው ተባባሪዎች በተጎዳው ወገን ላይ ከሚአፈዙበት ይልቅ በመፍትሄ ፍለጋው አስተዋጽዖ ቢአደርጉ ይሻላል። ሲከር ይበጠሳል ነውና የጊዜውን የበላይነት እንደ ዘላለማዊ አድርጎ መመልከት ብዙ ችግር እንደሚከሰትል ከወዲሁ ማወቅ መልካም ነው። በስተቀር ኢትዮጵያን ዛሬ “ተሰባሪ መንግስት” (Fragile State) የሚል ስም እንድታገኝ ያደረጋችሁ ወገኖች ነገ ይህ ሁኔታ እውን ከሆነ የህዝብ መተላለቅ ሃላፊነቱ ሙሉ በሙሉ በእናንተ ላይ እንደሚወድቅ ማሰብ ያስፈልጋል።

ስደተኛው ሎቢ አድርጎ በስብአዊ መብትና በመጨው ምርጫ ዙሪያ ውይይት አደረገ ሲባል እኛ ካልተጠራን የሚለው የይገባኛል ጥያቄ ያለበታውና ያለአግባብ የቀረበ ነው። የወያኔን መንግስትና ተወካዮችንም ነገ በአለም አቀፍ የፍትህ ፍርድ ቤት (ICC) ላይ ነው ሕዝብ መከራከር የሚፈልገው። የለንደኑ ስብስባ ለዚህኛው መንደርደሪያ እንዲሆን የተደረገ ጥረት እንጂ ስለ ስባዊ መብት መጣስ በለንደን ክርክር ለመክፈት አይደለም።

በስብስባው ማን ተገኘ፤

ሌላው ነገር ደጋግመው የተናገሩት ደግሞ የእንግሊዝ ፓርላማ ስዎች፤ ቢቢሲ፤ ሲኤንኤን፤ አልነበሩም፤ አልተገኙም፤ ያሉት ነው። እንዴት አውቁ? ያስብሰባ እኮ ከፍተኛ የመንግስት መግለጫ የሚሰጥበት ሳይሆን ስደተኛ ኢትዮጵያውያንና የኢትዮጵያ ወዳጆች ተሰብስበው ስለ ሰው እሴቱ፤ ስለ መብት መረገጥ፤ ስለመጭው ምርጫና አካዳሚ ውይይት ለማድረግ የተዘጋጀ ነው። የሚዲያ ባለሙያዎች በእንዲህ አይነት ስብስባ መታወቂያቸውን በአገገታቸው አጥልቀው፤ ካሜራ ተሸክመው፤ አብሪ አስከትለው አይመጡም። የሚመጡት ውይይቱን ለመከታተልና ወደፊት ለሚአደርጉት ስራ የሚጠቅማቸውን ኢንፎርሜሽን ለመስብስብ ነው። ስብስባው ላይ በስማቸው የተጠሩ እንግዶች ነበሩ። እንዲሁ ተቀምጠው ያዳምጡ የነበሩ ሌሎች ብዙዎች ነበሩ። ከነበረው የውጭ ሰው ስንቱ ጋዜጠኛ፤ ስንቱ የፖለቲካ ሰው እንደሆነ ማወቅ አይቻልም ነበር። እርስዎ ግን ስብስባውን ለማጣጣልና አልተሳካም ለማልት ጋዜጠኞችና፤ የፓርላማ ሰዎች፤ ዲፕሎማቶች፤ አልተገኙም ብለዋል። የምናውቃቸውን የኢትዮጵያ ኤንባሲ ሰዎች አልተገኙም ብለዋል። ይህ ግምት ውስጥ ያስገባል።

ክቡር አንባሳደር፤ ምርጫው እየተቃረበ ሲሄድ ውይይቱና ክርክሩ፤ በውስጥም በውጭም ቢስፋፋ ለዴሞክራሲ እድገት ይረዳል። አማራጭ የለለው፤ ተወዳዳሪ ያልተናግረበት፤ የመንግስት ፖሊሲ የማይተችበት ምርጫ እንደ ዴሞክራሲ ምርጫ ሊታይ አይችልም። አሁን እየታዩ ያለው አካሄድ የግ ሁኔታ እንዳይደገም መከላከል ነው። ይህ እኛ የለለንበት፤ እኛ ያላዘጋጀነው ስብስባ እያላችሁ የምታነሱት ነገር የግጥ ሁኔታ እንዳይደገም የምታደርጉ እርምጃ ነው። ሕዝብ በተለይ ደግሞ ዳያስፖራው ኢትዮጵያ ይህን የዎያኔ/ኢሕአዴግ አካሄድ አበክሮ እንዲታገለው ያስፈልጋል።

ምርጫና ዩምርጫን ውድድር በተመለከተ ህዝብ የሚጠብቀው ከግ የተሻለ ሂደት እንዲሆን እንጂ ከዚያ ያነሰ እንዲሆን አይደለም። ይህ ከሆነ ሕዝብን ክያዘው የዴሞክራሲ መንገድ ይልቅ ወደ አምጽ እንዲዞር መግፋት ነው። ይህ ደግሞ ጫካውን እናውቀዋለን ለሚለው ወገንም አስቸጋሪ ሳይሆን አይቀርም። መንገዱን ጨርቅ ያድርግላችሁ ተብሎ የሚፈራከበት ጊዜ አልፎአል። በመጨረሻም እርስዎ ምርጫንና ዴሞክራሲን አስመልክቶ እስተናገሩ ድረስ የኔም ትችት ከዛሬው ፈጠንና ጠንክር ባለ እንደሚቀጥል ይገንዝቡልኝ።